

'De democratie heeft de RAF-tijden overleefd'

Stefan Aust (1946, Nedersaksen) ex-hoofdredacteur 'Spiegel'

Achtergrond - 15 mei 2009

Drie vragen over de Duitse democratie en de grondwet aan meer en minder prominente Duitsers met verschillende achtergrond en leeftijd. Vandaag in de serie '60 jaar BRD' Stefan Aust, oud-Spiegel-hoofdredacteur. "De positie van de Duitse kiezer is zwak, terwijl de partijen veel te zeggen hebben. Dat is niet democratisch."

Is de democratie de afgelopen jaren versterkt of verzwakt?

"De democratie is in Duitsland behoorlijk stabiel. De jongere generaties zijn erin opgegroeid en erdoor gevormd. Zij kennen niets anders.

Door de eenwording in 1990 beleefden we nog een keer wat we aan het eind van de Tweede Wereldoorlog ook hebben beleefd: een dictatuur die ten einde kwam. Veel Oost-Duitsers hadden nog nooit in een democratie geleefd, zij waren opgegroeid in socialistische geborgenheid. Zij hebben moeten wennen aan de vrije democratie.

Maar juist daardoor is de democratie versterkt. We hebben door de hereniging weer ervaren dat je voor een democratie iets moet doen. De democratie leeft van discussie en debat. Dat is er sinds 1990 weer volop. We zijn ons bewuster geworden van de waarde van de democratie."

Wat zou u willen veranderen aan de grondrechten?

"De Duitse grondwet is heel goed. Ik vind het heel verstandig dat we de grondwet van de BRD bij de eenwording hebben gehouden. In de kern hoeft er wat mij betreft niets aan te worden veranderd. De Amerikanen zeggen: don't fix it if it's not broken.

Het enige probleem vind ik dat de positie van de kiezer niet zo sterk is, terwijl de partijen veel zeggenschap hebben. Maar dat is wel begrijpelijk in het licht van de tijd waarin de grondwet is gemaakt. Na de Tweede Wereldoorlog vertrouwde men de kiezer niet zo erg.

De kiezer heeft bijvoorbeeld niets te zeggen over wie er op de kieslijsten van de

partijen komen te staan. Dat bepalen de partijen zelf. Ik vind dat de kiezer daar invloed op moet hebben.

In Duitsland is 2 procent van de bevolking lid van een politieke partij. Daarvan stelt 10 procent de kieslijsten samen. Dat is een miniem percentage van de bevolking. Terwijl de partijen wel bepalen wie er directeur wordt van de publieke zender ZDF of de vuilnisafvoer in een stad. Dat is niet democratisch.”

Wat betekent de grondwet voor u persoonlijk?

“Dat ik ben geboren in een vrije democratie is een privilege. In slechts één generatie is Duitsland democratisch geworden.

Daarna hebben we de vijandigheden van de studentenbeweging en de Rote Armee Fraktion gehad, allerlei linkse sektarische groeperingen en mensen die regelrecht met de DDR sympathiseerden. Dat heeft de democratie allemaal overleefd. Een aantal van die mensen zie je nu trouwens terug bij De Groenen of bij de SPD. Zij hebben alsnog voor de democratische weg gekozen.

Veel mensen hebben weinig geleerd van de DDR. Dat was een politiestaat. Dat willen mensen soms niet erkennen.

Dat ik me als journalist met al deze thema's mocht bezighouden en erover schrijven, vind ik ook een groot privilege. Dat geldt ook voor de *Wendezeit* 1989/1990 en de vereniging. Daar schrijf ik trouwens nu een boek over.”

Stefan Aust (1946, Nedersaksen) was van 1994 tot 2008 hoofdredacteur van Der Spiegel, een van de belangrijkste Duitse opinieweekbladen. Hij schreef onder meer het boek 'Der Baader Meinhof Komplex' over de Rote Armee Fraktion. Op dit moment werkt Aust aan een boek over de tijd van de eenwording in 1990, dat dit najaar onder de titel 'Deutschland, Deutschland' verschijnt.

Marja Verburg is redacteur van het Duitslandweb

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3400/de-democratie-heeft-de-raf-tijden-overleefd>